

بسمه تعالی

دانشکده پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد داراب

طرح درس دوره ای (course plan) اصول و کلیات اپیدمیولوژی

دانشکده : پرستاری	گروه آموزشی: پرستاری
عنوان درس: اصول و کلیات اپیدمیولوژی	تعداد واحد: 1
نوع واحد: نظری	مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی پرستاری
نام مدرس : نرگس صالحی	نیمسال تحصیلی: 1405
محل برگزاری : دانشکده پرستاری	روز برگزاری کلاس: دو شنبه - 9:30 - 10:30
پیش نیاز یا هم نیاز : فناوری اطلاعات در پرستاری	مدت زمان: 60 دقیقه

هدف کلی درس:

انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی، علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماری ها در جامعه و ارائه اطلاعات اختصاصی در مورد همه گیرشناسی و روش های کنترل بیماری های شایع کشور، تحلیل اپیدمیولوژیک مشکلات سلامت جامعه و کاربرد این اطلاعات در پرستاری و ارتقا سلات جامعه.

شرح درس:

این درس به منظور آشنا کردن دانشجوی پرستاری با اصول همه گیرشناسی و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مشکلات بهداشتی جامعه میباشد. بدین منظور مفاهیمی چون سلامت و بیماری، پیشگیری و سطوح آن، غربالگری، تغییرات شدت بیماری، مراحل سیر بیماری، مدل های اپیدمیولوژیک برخورد با بیماری ها و شاخص های بهداشتی، مروری بر انواع مطالعات بیماری، اپیدمیولوژیک مورد بحث قرار می گیرند. سپس بر اساس این مفاهیم به بررسی اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع های غیر واگیر و بیماری های مشترک بین انسان و حیوان پرداخته می شود.

عناوین مورد نظر تدریس:

1. تاریخچه و تعریف و کاربرد و اهداف اپیدمیولوژی را شرح دهد.
2. زنجیره عفونت و تغییرات شدت بیماری را توضیح دهد.

3. روشهای انتقال بیماری به روش مستقیم و غیر مستقیم را شرح دهد .
4. مدل‌های اپیدمیولوژیک بیماری را شرح دهد.
5. مفاهیم سلامت، بیماری و سیر طبیعی بیماری را توضیح دهد.
6. سطوح پیشگیری را شرح دهد.
7. اصطلاحات رایج در علم اپیدمیولوژی و شناخت انواع میزبان ها و مخزن‌ها و منابع بیماری را توضیح دهد.
8. مکانیزم‌های انتقال عفونت را توضیح دهد.
9. تاثیر عوامل مختلف در ایجاد و سیر بیماری را توضیح دهد
10. انواع همه گیریه‌ای بیماری‌ها را توضیح دهد.
11. شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آن در پرستاری را شرح دهد.
12. غربالگری و بیماریابی و نقش پرستاران در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم را توضیح دهد.
13. اندازه گیری ها و بررسی میزان ها در اپیدمیولوژی را توضیح دهد.
14. انواع اپیدمی ها و جنبه های انتقال بیماری و نقش پرستاران در اپیدمی، پاندمی و حوادث غیر مترقبه را شرح دهد.
15. انواع مطالعات اپیدمیولوژی توصیفی، تحلیلی و مشاهدات گذشته نگر و آینده نگر را توضیح دهد.
16. جنبه های اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر دار و مشترک بین انسان و حیوان مثل سل و هاری و را شرح دهد
17. جنبه های اپیدمیولوژی بیماری‌های غیر واگیر دار مثل سرطان، بیماری‌های قلبی و عروقی، و را توضیح دهد.
18. جنبه های اپیدمیولوژی حوادث و سوانح را شرح دهد.

هدف کلی:

بیان تاریخچه و تعریف و کاربرد و اهداف اپیدمیولوژی

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- نکات اساسی را در اپیدمیولوژی نام برده و تعریف جامعی از اپیدمیولوژی بیان کند.
- اهداف و کاربردهای اپیدمیولوژی را بیان نماید.
- تعاریف اپیدمیولوژی از منظرهای مختلف را بیان کند.
- وسعت دامنه علم اپیدمیولوژی را بیان کند.
- تفاوت علوم بالینی و اپیدمیولوژی را بیان کند

هدف کلی:

مفاهیم سلامت و بیماری، بیان سیرطبیعی بیماری و سطوح پیشگیری و اقدامات پیشگیری از بیماری

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- سلامت و بیماری را تعریف کند.
- با فاکتورهای خطر (Risk factor) برای بیماریهای عفونی و غیر عفونی آشنا شود
- مراحل مختلف آمادگی ، مرحله قبل از بروز بیماری و مرحله بالینی بیماری را توضیح دهد.
- سطوح پیشگیری را نام ببرد و انواع اولیه ، ثانویه و نوع سوم پیشگیری را توضیح دهد.

هدف کلی:

بیان مکانیزمهای انتقال عفونت و تغییرات شدت بیماری و تظاهرات بیماری، و آشنایی با یک سری اصطلاحات

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

روشهای انتقال بیماری به روش مستقیم و غیر مستقیم را توضیح دهد

اصطلاحات زیر را توضیح دهد.

Agent , Pathogenicity , Virulence , Immunogenicity , Infectivity , Invasiveness , Disinfection , ,
Isolation , Immune person , Source of infection , Incubation period , Patient, Quarantine ,

هدف کلی:

شرایط ایجاد بیماری به وسیله عامل عفونت زا: درک معانی اصطلاحات رایج در علم اپیدمیولوژی

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

معانی این اصطلاحات را بیان کند:

Zoonosis, Epizootic, Nosocomial infection, Pollution, Opportunistic infection, Contamination, Communicable dx Eradication, Infestation

انواع عفونت ها توضیح دهد.

انواع میزبان، منابع و مخازن بیماری را بشناسد.

انواع حامل را با دسته بندی آنها توضیح دهد

هدف کلی:

عوامل تعیین کننده و موثر بر سلامت

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- بیماری ها در دو جنس، اختلافات آناتومیکی، وضعیت تاهل، عل ژنتیکی، شغل، شیوه زندگی و علل نا معلوم دیگر در ایجاد بیماری را توضیح دهد.
- تاثیر عوامل محیطی و اجتماعی در ایجاد بیماری را توضیح دهد. تاثیر محیط اقتصادی اجتماعی خانواده در ایجاد بیماری را توضیح دهد.
- تاثیر مسکن، زندگی شهرنشینی، روستانشینی، عشایری، و .. در ایجاد بیماری را بیان کند.
- بطور کلی تاثیر سن و جنس و زندگی زناشویی را در ایجاد بیماری بیان کند.

- تاثیر عامل ژنتیک ، سنین والدین ، نژاد، وضع تاهل، شغل، وضعیت تغذیه، رتبه تولد، وضع اجتماعی در ایجاد بیماری بیان کند.

هدف کلی:

بیان مدل‌های اپیدمیولوژیک و کاربرد آن در کنترل و پیشگیری بیماری ها

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- نقش عوامل بیماریزا، میزبان، و محیط را در اپیدمیولوژی بیماری ها بیان کند
- مدل بیماری چند علتی را بیان کند
- مدل مثلث ، را بیان کند.
- مدل شبکه علیت را بیان کند
- مدل اکولوژیک یا فاکتورهای موثر بر بروز بیماری ها را بیان کند

هدف کلی:

شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آن در پرستاری

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- اهمیت اندازه ها و چگونگی اندازه گیری شاخص های سلامت و بیماری در اپیدمیولوژی را شرح دهد.
- چگونگی استفاده از ایندکس هایی که معیار اندازه گیری علم اپیدمیولوژی است شامل: اندازه گیری میزان مرگ ، میزان ابتلا ، اندازه گیری ناتوانی ، توزیع عوامل محیطی و سایر عواملی که در علّیت بیماری، موثرند، اندازه گیری متغیرهای جمعیت شناختی .
- نسبت ها و میزان ها را توضیح دهد و چگونگی محاسبه آنها را بداند.
- اندازه گیری میزانها ی:

- میزان تولّد خام
- میزان باروری
- میزان بروز بیماری
- میزان شیوع بیماری
- اصول روش های مطالعه در اپیدمیولوژی را توضیح دهد

هدف کلی:

طبقه بندی و بررسی انواع مطالعات اپیدمیولوژی توصیفی، تحلیلی و مشاهدات گذشته نگر و آینده نگر

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

اپیدمیولوژی توصیفی، تحلیلی و مشاهدات گذشته نگر و آینده نگر را توضیح دهد.

هدف کلی:

مطالعات اپیدمیولوژی تحلیلی و تجربی

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- مطالعه موردی یا گزارش موردی
- مطالعات مربوط به مرور موارد
- مطالعات بوم شناختی
- مطالعات تاریخی

- مطالعات مقطعی

هدف کلی:

غربالگری و بیماریابی نقش پرستاران در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- ذکر کند غربالگری به چه معنا است
- اصول غربالگری بیماری ها را شرح دهد.
- اهداف غربالگری را توضیح دهد.
- انواع غربالگری را بیان کند.
- معیار های انجام غربالگری چیست؟
- ملاحظات اخلاقی در غربالگری را بیان کند

هدف کلی:

انواع اپیدمی ها و جنبه های انتقال بیماری و نقش پرستاران در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- همه گیری های بیماری نوع پیش رونده را توضیح دهد
- همه گیریهای بیماری نوع تک منبعی را توضیح دهد
- جنبه های انتقال شخص به شخص بیماریها
- فاصله نسلی و مصونیت گروهی را بیان کند

هدف کلی:

جنبه های اپیدمیولوژیک و برنامه های ملی مبارزه با بیماری های واگیر (نظام سندرمیک)

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- اپیدمیولوژی بیماریهای واگیر دار و مشترک بین انسان و حیوان (سل و هاری)
- ویژگی های اپیدمیولوژیک بیماری های واگیر را توضیح دهد.
- شرایط ایجاد بیماری واگیر را توضیح دهد.
- برای هر بیماری واگیر باید موارد زیر را توضیح دهد: دوره نهفتگی، سیر طبیعی، انتشار جغرافیایی (در سطح جهان و ایران) روند زمانی، تاثیر سن، جنس، شغل، موقعیت اجتماعی، عوامل مساعدکننده، حساسیت و مقاومت، میزان حملات ثانویه، راه های انتقال و دوره قابلیت سرایت

هدف کلی:

جنبه های اپیدمیولوژیک و برنامه های ملی مبارزه با بیماری های غیر واگیر (برنامه ایران) و جنبه های اپیدمیولوژی

حوادث و سوانح

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

- اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر (سرطان، بیماریهای قلبی و عروقی، تب رماتیسمی، و مالتیپل اسکلروز و...
- تعریف سازمان جهانی بهداشت را از سوانح ذکر کند.
- سوانح و حوادث جاده ای را شرح دهد.

روش تدریس:

سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، اسلاید آموزشی، فیلم

امکانات آموزشی:

- پاورپوینت، فیلم، تخته وایت برد، مژیک

آموزش دهنده:

- نرگس صالحی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

حضور فعال و توام با آمادگی	1 نمره
تکالیف دانشجویی	2 نمره
آزمون میانترم	5 نمره
آزمون پایانی	12 نمره

تکالیف دانشجو:

- حضور در کلاس (غیبت بیش از سه جلسه از هفته جلسه در کلاس موجب حذف درس میگردد)

- ارائه سمینار در زمینه موضوعات درسی طبق برنامه ریزی انجام شده با استفاده از کتاب و مقالات جدید (16، 14 جلسات، 15)

- آمادگی جهت پاسخگویی به سوالات مربوط به دروس جلسات قبل و جلسه جدید - حضور به موقع و قبل از ورود استاد به کلاس

منابع اصلی درسی:

گوردیس، لئون، اپیدمیولوژی. ترجمه دکتر حسین صباغیان- دکتر کورش هلاکویی نائینی. انتشارات رشت.

مقررات کلاسی:

- ❖ حضور به موقع در کلاس
- ❖ برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو برابر مقررات آموزشی دانشکده
- ❖ رعایت شئونات دانشجویی
- ❖ خاموش کردن موبایل در کلاس درس
- ❖ رعایت احترام به استاد
- ❖ رعایت اصول اخلاقی
- ❖ انجام به موقع تکالیف و تحویل پروژه در تاریخ تعیین شده
- ❖ الزامی بودن شرکت در امتحان میان ترم برای پاس کردن واحد درسی
- ❖ امتحان فقط یکبار برای کل کلاس و در تاریخ مقرر انجام می پذیرد.

تقویم درسی:

جلسه	روز	تاریخ برگزاری جلسات	موضوع جلسه درسی	مدرس	نحوه ارائه
1	دوشنبه		بیان تاریخچه و تعریف و کاربرد و اهداف اپیدمیولوژی	خانم صالحی	حضور
2	دوشنبه		مفاهیم سلامت و بیماری، بیان سیرطبیعی بیماری و سطوح پیشگیری و اقدامات پیشگیری از بیماری	خانم صالحی	حضور
3	دوشنبه		بیان مکانیزمهای انتقال عفونت و تغییرات شدت بیماری و تظاهرات بیماری، و آشنایی با یک سری اصطلاحات	خانم صالحی	حضور
4	دوشنبه		شرایط ایجاد بیماری به وسیله عامل عفونت زا: درک معانی اصطلاحات رایج در علم اپیدمیولوژی	خانم صالحی	حضور
5	دوشنبه		عوامل تعیین کننده و موثر بر سلامت	خانم صالحی	حضور
6	دوشنبه		بیان مدلهای اپیدمیولوژیک و کاربرد آن در کنترل و پیشگیری بیماری ها	خانم صالحی	حضور
7	دوشنبه		شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آن در پرستاری	خانم صالحی	حضور
8	دوشنبه		آزمون میانترم	خانم صالحی	حضور
9	دوشنبه		طبقه بندی و بررسی انواع مطالعات اپیدمیولوژی توصیفی، تحلیلی و مشاهدات گذشته نگر و آینده نگر	خانم صالحی	حضور
10	دوشنبه		مطالعات اپیدمیولوژی تحلیلی و تجربی	خانم صالحی	حضور

11	دوشنبه	غربالگری و بیماریابی نقش پرستاران در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم	خانم صالحی	حضور
12	دوشنبه	انواع اپیدمی ها و جنبه های انتقال بیماری و نقش پرستاران در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم	خانم صالحی	حضور
13	دوشنبه	جنبه های اپیدمیولوژیک و برنامه های ملی مبارزه با بیماری های واگیر (نظام سندرمیک)	خانم صالحی	حضور
14	دوشنبه	جنبه های اپیدمیولوژیک و برنامه های ملی مبارزه با بیماری های غیر واگیر (برنامه ایراپن) و جنبه های اپیدمیولوژی حوادث و سوانح	خانم صالحی	حضور